

Národní divadlo | balet

Umělecký šéf baletu Národního divadla Petr Zuska

TISKOVÁ ZPRÁVA

LABUTÍ JEZERO

Choreografie: Kenneth Greve podle M. Petipy a L. Ivanova

12. 2. 2009 v 19.00

13. 2. 2009 v 19.00

v Národním divadle

OBSAH:

O inscenaci	str. 3
Labutí jezero s námi...	str. 4 – 5
Kenneth Greve	str. 6
Kontakty	str. 7

LABUTÍ JEZERO

Hudba: **Petr Iljič Čajkovskij (1840–1893)**

Choreografie a režie: **Kenneth Greve** podle L. Ivanova a M. Petipy

Asistenti choreografie: **Ingrid Němečková, Michaela Černá, Nelly Danko, Marie Hybešová, Igor Žukov**

Scéna a kostýmy: **Karin Betz**

Světelný design: **Pavel Kremlík**

Vídeo: **Jouka Valkama**

Dirigent: **Sergej Poluektov**

Hraje orchestr Národního divadla

Tančí sólisté a soubor baletu ND

V hlavních rolích:

Odetta – Odilie	Zuzana Susová / Nikola Márová
Princ Siegfried	Jiří Kodým / Michal Štípa
Von Rothbart	Alexandre Katsapov / Richard Kročil
Benno	Karel Audy / Jiří Waňka
Královna	Michaela Černá

I. premiéra 12. února 2009 v Národním divadle

II. premiéra 13. února 2009 v Národním divadle

Reprízy: 17., 18., 20. a 23. 2., 11. a 12. 3., 22. 4. 2009

Labutí jezero patří k nejslavnějším klasickým baletním titulům a bezesporu představuje základní kámen repertoáru všech velkých baletních souborů kdekoli na světě, Národní divadlo nevyjímaje. Navíc je to právě pražské Národní divadlo, které má historicky z mnoha důvodů k tomuto dílu a i k jeho „otci“ P. I. Čajkovskému velmi úzký vztah. Po třinácti letech od premiéry poslední verze inscenačního týmu Erich Walter – Ružena Mazalová – Vlastimil Harapes, se tento klenot klasického baletu objeví na naší scéně v novém „kabátě“. Jeho „krejčím“ bude tentokrát dlouholetý první sólista Dánského královského baletu, hostující hvězda mnoha evropských i světových scén, pedagog, choreograf a současný umělecký šéf Finského národního baletu **Kenneth Greve**.

Půjde o tradiční klasickou verzi čerpající a opírající se o odkaz Mariuse Petipy a Lva Ivanova, ale pochopitelně s názorem a choreograficko-divadelním pohledem začátku 21. století. Na druhou stranu je snahou celého inscenačního týmu se co nejvíce přiblížit původní literárně-hudební předloze, psychologii postav, vztahů a zvláštnímu charakteru a esenci tohoto velkého díla.

Labutí jezero je především pohádkou o lásce. O lásce, jíž stojí v cestě zakletí, které jen pravda a skutečný cit mohou zlomit proto, aby se naplnila. O lásce, která představuje to nejsilnější a nejkrásnější, co člověk dokáže cítit a tvořit, která však rovněž s sebou nese oběť a bolest. O lásce, se kterou kráčí ruku v ruce smrt. O lásce, v rámci níž se odehrává nekonečný boj dobra a zla.

Labutí jezero s námi...

Bylo by nejspíš zbytečné nějak mimořádně zdůrazňovat, že titul představení, který uvidíte v novém nastudování je nejvýznamnějším, nejtypičtějším, nejznámějším, nejpoblárnějším a pravděpodobně nejžádanějším baletním představením.

Ve výčtu nej... bychom mohli jistě směle dále pokračovat a stejně směle bychom mohli také konstatovat, že se ve většině vyjádřených superlativech shodneme.

Odbornému publiku můžeme „odrecitovat“ a ostatní poučit, že *Labutí jezero* je vrcholným baletním opusem, který znamenal inovaci novoromantického baletu. Založil nepřekonatelný vzor pro kompozici baletního představení, což vedlo k nesmírnému obohacení choreografie a její stavby. Zahrnuje virtuózní techniku ve sborových *divertissement* a *ballabiles*, *pas de deux* s variacemi a kódou, pantomimu, charakterní tance i nové vyjadřování lyrismu navazující na romantický balet.

Všichni si ovšem rádi znovu vybavíme spíše naše malé „soukromé“ detaily – zajímavá fakta nebo nezapomenutelné pocity, které míváme, když se vysloví *Labutí jezero*. Bývá přirozeným zvykem mít a zachovávat si určitý sentimentální dojem, který si „pamatuje“ a vyvolává předchozí pocity získané v minulých verzích inscenace, na které si tzv. potrpíme, a jejichž oživení tak trochu očekáváme. Čím mladší co do minulosti jsou tyto pocity, tím více se těšíme na změnu, a čím dále v minulosti jsme svoje pocity získali, tím méně býváme vzrušeni z každé nové verze, která se „na nás chystá“. Tomuto stavu myslí se také říká předsudek. V pozitivní rovině může znamenat zvědavé očekávání před zhlédnutím nové inscenace, v negativní rovině úsudky typu: „proč se *to* mění“, „*to* tam nebylo“, „*to* není původní“, „takhle *to* není ono“ apod.

V průběhu příprav vyvolalo znovu naši pozornost mnoho zajímavých okolností, které provázely *Labutí jezero* a zřejmě právě jejich šťastnou shodou tento balet upoutává stále nové a nové diváky. Především si připomeňme, že *Labutí jezero* vzniklo v době, kdy se balet těšil obrovskému zájmu publika i zřizovatelů a provozovatelů, že příběh o dívce-labuti je velice poutavým, dávným a poměrně častým motivem k jeho zpodobňování, že Čajkovského hudba (i její pozdější úpravy nebo dodatky) měla zásadní účinek v emociálním náboji tohoto představení (zejména v lyrických pasážích), že přestože první choreografie byla označována za nezdařilou, představení bylo přesto úspěšné především co do hojné návštěvnosti... Srdce „vlastence“ s potěšením zaplesá nad skutečností, že prvním choreografem byl Václav Reisinger, a že hned druhému choreografovi (rovněž z českého prostředí) se dostalo mimořádné cti, když Čajkovský při zhlédnutí 2. jednání *Labutího jezera* v Praze poznamenal, že prožil „chvíle absolutního štěstí“. V této souvislosti nás může napadnout také spekulace o tom, co by asi řekl Čajkovský na „novou“ (a dosud zjevně nepřekonanou) choreografii právě 2. jednání, kterou vytvořil Lev Ivanov po smrti Čajkovského, k uctění jeho památky. Právě tato část vzbudila zájem o znovuvedení celého baletu a Marius Petipa ji převzal do pozdější premiéry inscenace, uvedeném v Mariinském divadle v St. Petěrburgu. Mimochodem, zásluhy Petipova působení v St. Petěrburgu jsou nemalé. Petipa totiž dokázal produkovat množství inscenací, které byly žádané, nové, líbivé a populární, aniž by však rezignoval na tvůrčí uměleckou kvalitu.

Výčet několika „základních“ okolností můžeme dále rozvíjet a objevovat mnoho dalších zajímavostí, které řada pozdějších tvůrců dokázala použít, zúročit nebo úspěšně rozvinout ve „svých“ inscenacích. Přestože označujeme *Labutí jezero* nejčastěji za balet klasický (nebo tradiční), nejúspěšnějšími inscenacemi nebyly verze, postavené na pouhé recyklaci původních (nebo předchozích) verzí. Naopak, historie a vývoj tohoto pozoruhodného baletu kráčí cestou mnoha různých zajímavých obměn a zásahů (např. George Balanchine, Mats Ek, Johann Kresnik, John Neumeier, Matew Bourne a jiní), které spíše potvrzují, jak obohacující účinek má často odvážný, ale promyšlený osobitý přístup k tomuto dílu. Nedotknutelnost nemusí nutně vyjadřovat úctu, stejně jako klasické není „staré“ a moderní neznamená „bez řádu“.

Když jsme připravovali inscenaci, přáli jsme si, aby tato verze byla trochu nová i trochu „původní“, a tak jsme využili příležitost plánovitě si projít několik známých i méně známých variant různých pojetí *Labutího jezera* snad z celého světa včetně znovu prostudování okolností vzniku a proměn libreta a hudby. Nakonec jsme oslovili Kennetha Greveho, jehož koncept nás zaujal, a který zahrnoval požadavek na „známý, ovšem svěží a zajímavý“ přístup k nové inscenaci. Toto hledisko podpořil také příjemný choreografický slovník a aranžmá, kterými se vyznačuje Kennethova předchozí tvorba. Kenneth Greve sám tančil ve více než jedenácti podobách *Labutího jezera* a jak sám poznamenává: „Žádnou verzi nedokážu preferovat, přestože patrně nejsilnější vliv měla příležitost, kdy jsem v pařížské *Opeře* tančil s Rudolfem Nurejevem. Ten v mé kariéře pak stál na místě velikého vzoru, učitele a rádce“.

Přejeme Vám, aby *Labutí jezero* s Vámi zůstalo ještě nadlouho jako zdroj mnoha krásných zážitků, příjemných dojmů, nových poznání, trvalých vzpomínek a pocitů, stejně jako vzrušujících očekávání před každým novým uvedením inscenace.

V každém případě zůstane úžasný obdiv ke krásnému a vpravdě nesmrtelnému dílu...

Václav Janeček, PhD.

KENNETH GREVE

Choreograf a režisér

Narodil se v roce 1968 a tanec studoval na Baletní škole Královského dánského divadla v Kodani a na škole Amerického baletu v New Yorku. Následně prošel několika mezinárodně uznávanými soubory. V roce 1986 byl angažován do souboru New York City Ballet, v roce 1988 do souboru American Ballet Theatre, v roce 1989 do Baletu pařížské Opery, kde mu bylo udělen titul Danseur Étoile. Poté v roce 1990 působil ve Stuttgartském baletu, v roce 1991 ve Vídeňské státní opeře a od roku 1992 jako první tanečník Královského dánského baletu.

Kenneth Greve tančil s Královským dánským baletem mnoho předních rolí klasického repertoáru (např. Jamese v *La Sylphide*, Apollona v *Apollon Musagètes*, Des Grieux v *Manon*, Struense v *Caroline Mathilde*, Romea v *Romeovi a Julii*, Prince Siegfrieda v *Labutím jezeře*, Prince Désiré ve *Spící krasavici*, Albrechta v *Giselle*) a sólové role v baletech *Agon*, *Barber Violin Concerto*, Čajkovského klavírní koncert č.2, *Sny* a *Bolero*.

Vytvořil řadu choreografií, včetně *2 Man's Tale* a *L'Emotion* pro workshopy s Americkým a Stuttgartským baletem. Dále vytvořil *From Beyond* a *Woman* pro choreografický workshop v Královském divadle a balet *Hamlet* pro Jihoafrický balet. Pro Královský balet připravil také novou verzi baletu *Louskáček*.

Hostoval na mnoha světových scénách, nejčastěji s Královským baletem v Londýně, kde se utvořila jemu oddaná obec fanoušků. Od roku 1998 působil jako asistent Královského dánského baletu a v zahraničí navštívil mnoho souborů jako hostující učitel. Od srpna 2008 nastoupil do funkce ředitele Finského národního baletu.

KONTAKTY

Ondřej Černý

ředitel Národního divadla

tel.: +420 224 901 250

fax: +420 224 932 092

e-mail: o.cerny@narodni-divadlo.cz

Petr Zuska

umělecký šéf baletu Národního divadla

tel.: +420 224 902 520

fax: +420 224 902 539

e-mail: p.zuska@narodni-divadlo.cz

Tomáš Engel

vedoucí vnějších vztahů baletu ND

tel.: +420 224 902 538

fax: +420 224 902 540

e-mail: t.engel@narodni-divadlo.cz

Helena Bartlová

P.R. baletu Národního divadla

tel.: +420 224 902 527

fax: +420 224 902 539

e-mail: h.bartlova@narodni-divadlo.cz

Tato tisková zpráva je též k dispozici na internetových stránkách Národního divadla:
www.narodni-divadlo.cz

Pro tiskovou konferenci konanou dne 11. února 2009 ve 14.00 v Národním divadle zpracovala
Helena Bartlová, PR baletu ND.

GENERÁLNÍ PARTNER
NÁRODNÍHO DIVADLA

KB

PARTNEŘI NÁRODNÍHO DIVADLA

Škoda
SIMPLY CLEVER

MECENÁŠI NÁRODNÍHO DIVADLA

KOLOWRAT KRAKOVŠTÍ

Národní divadlo děkuje JUDr. Dominice Kolowrat-Krakovské,
Maximilianu Kolowrat-Krakovskému a Francesce Kolowrat-Krakovské
za nezištnou a štedrou podporu.

